

OBSAH

Úvod	9
1. Dekadentní symbolismus	30
ESTETICKÁ EXISTENCE – PRINCIP IREALIZACE	
Básnický cyklus <i>Tajemné dálky</i> (1892–1895)	
1.1 <i>Modi</i> irealizace: spánek, sen, smrt – vzpomínka jako iniciátorka estetického prožitku irealizovaného světa	41
1.1.1 Prolomení hranic absolutního poznání smrtí (<i>Modlitba večerní</i>)	48
1.1.2 Inscenace apokalypsy a dekadentního znovuzzkříšení v modu vzpomínky (<i>Snad potom...</i>)	56
1.2 Irealizace a denaturizace přírody uměním	60
1.2.1 Svět (přírody) jako produkt vlastní obrazotvornosti (<i>Vězeň</i>)	65
1.3 Umění jako <i>sacrum</i>	70
1.3.1 Utrpení a (sebe)obět: podmínky iniciace do říše umění (<i>Umění</i>)	74
1.3.2 Substitute racionální argumentace sugescí a hypnózou „řeči hudby“: zamýšlený účinek dekadentního básnického textu (<i>Motiv z Beethovena</i>)	79
2. Eschatologický symbolismus I	90
GNOSTICKO-ESCHATOLOGICKÝ MODEL	
Básnický cyklus <i>Svitání na západě</i> (1896)	
Mezi estetickou a eschatologickou existencí	
2.1 Symbolika (životní) cesty	105
2.1.1 Autističtí umělci na scesti: zvrhnutí dekadentního světa umění a marné hledání východiska (<i>Vladaři snů</i>)	109
2.1.2 Cesta k sebespáse gnosí (<i>Ranní modlitba</i>)	119
2.2 Teleologie bolesti	133
2.2.1 Bolestiplná cesta podsvětím dekadence: zpochybnění sugestivního účinku „řeči umění“ (<i>Vítězná píseň</i>)	137

2.2.2	Vysvobození ze „zákonů země“ silou vědění: společenství gnostizujících pneumatiků (<i>Vino silných</i>)	144
3.	Eschatologický symbolismus II	155
	TEOLOGICKO-ESCHATOLOGICKÝ MODEL	
	Básnický cyklus <i>Větry od pólů</i> (1897)	
	Eschatologická existence ve víře (<i>pístis</i>)	
	Teologizace a spiritualizace poetického světa	
3.1	Symbolika světla: racionalizace mytického	163
3.2	<i>Vita contemplativa</i> : symbolika svatosti	170
3.3	Základní určení eschatologické existence: víra – naděje – láska	176
3.3.1	Naděje v „odhalení“ eschatologické budoucnosti (<i>Královna nadějí</i>)	178
3.3.2	„Zrání“ k síle (víry) a poznání „svaté vůle“ (<i>Polední zrání</i>)	188
3.3.3	<i>Gnosis agapé</i> : poznání soteriologického plánu charismatem lásky (<i>Láska</i>)	202
4.	Eschatologický symbolismus III	212
	KOSMOGONICKO-ESCHATOLOGICKÝ MODEL	
	Básnický cyklus <i>Stavitelé chrámu</i> (1899)	
	Eschatologická existence v milosti (<i>cbáris</i>)	
	Pluralizace a remytizace poetického světa	
4.1	<i>Vita activa</i> : symbolika tvůrčích procesů	224
4.1.1	Rizika, povinnosti a privilegia tvorby umění a života (<i>Stavitelé chrámu</i>)	228
4.2	Symbolika (netrpělivého) očekávání konce věků a urychlení času světa	240
4.2.1	Očekávání „věčného rána“ – na hranici (času) mezi tušením a naplněním (<i>Vigilie</i>)	245
4.2.2	Katastrofická eschatologie: naplnění konce času a zduchovnění kosmu „v odkladu“ (<i>Proroci</i>)	254
5.	Eschatologický symbolismus IV	263
	VITALISTICKO-ESCHATOLOGICKÝ MODEL	
	Básnický cyklus <i>Ruce</i> (1901)	
	Eschatologická existence ve smíření (<i>katallagē</i>)	
	Zintenzivnění a zduchovnění vitálních procesů	
5.1	„Symptomy“ zklamaného očekávání: strnulý čas, oněmělá země, zledovatělý svět	271
5.1.1	Entropie smyslu světa a existence místo (jeho) očekávaného „smíření“ (<i>Vedra</i>)	275
5.1.2	Ztroskotání pokusu o sjednocení a harmonizaci kosmu láskou a světlem srdce (<i>Hudba slepců</i>)	281

5.2 Komplementárnost (dionýské) vitálnosti a (apollonské) duchovnosti	287
5.2.1 „Slití“ pozemské vitálnosti s duchovností v kolektivním chórickém zpěvu (<i>Dithyramb světů</i>)	290
6. Poslední básně (1901–1907)	297
Desémiotizace poetického světa: od plurality k do sebe uzavřené autointertextualitě	
6.1 Idyla návratu domů jako „postmoderní“ autocitátový text? (<i>Návrat</i>) . .	302
7. Výhledy: psychologia Březinova tvůrčího vývoje	311
Pokus o reinterpretaci	
7.1 Fin de siècle, dekadence a neuróza	313
7.2 Depresivní modus existence a archetyp matky	315
7.3 „Neurastenie osamocení“, prožitek cizosti „bytí ve světě“ a problém homosexuality	323
7.4 Pokus o integraci „stínů“: <i>imago Dei</i>	328
7.5 Princip triangularity a archetyp otce	332
7.6 Manický modus existence a pokus o sloučení protikladů	338
7.7 „Tělo–duch“: indikátor (postulované) syntézy tělesného a duchovního pólu existence	343
7.8 Archetyp dítěte	345
7.9 Paradox (vlastní) tvůrčí existence: „bratrské množství zpívající“ versus osamocené, mlčící Já – „záhadný cizinec“	347
Soupis literatury	352
Rejstřík	377